

Justitsministeriet
Forebyggelseskantoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Dato. 8. oktober 2018

Sendt pr mail til forebyggelseskantoret@jm.dk

Justitsministeriet har ved brev af 3. september 2018 anmodet om Dommerforeningens bemærkninger til udkast til forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet (Sagsnr. 2017-186-0017)

Udkastet til lovforslaget har været drøftet over flere bestyrelsesmøder, og Dommerforeningen skal overordnet udtale betænkelighed ved en model som den foreslåede, hvor der oprettes et Ungdomskriminalitetsnævn med en landsdommer som formand og et antal byretsdommere som næstformænd, som sammen med et medlem fra politiet og et medlem fra kommunerne skal behandle sager vedrørende børn og unge på 10-17 år for at forebygge ungdomskriminalitet. Foreningen skal igen pege på, at sådanne omfattende lovforslag, som i dette tilfælde til reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet, burde undergives en grundig behandling i et lovforberedende udvalg.

Indledningsvist bemærkes, at ungdomskriminaliteten er på et historisk lavt niveau, og at der allerede i dag er en række beføjelser i serviceloven som f.eks. reglerne om ungepålæg, om netværkssamråd, om kriminalitetstruede børn og unge samt om forældrepålæg, som giver kommunerne en række beføjelser overfor kriminalitetstruede børn og unge samt deres forældre, uden at iværksættelsen kræver medvirken af en dommer.

Det er Dommerforeningens opfattelse, at de allerede eksisterende kommunale Børn og Ungeudvalg, der i dag anvendes ved f.eks. tvangsanbringelser og tvangsmæssige undersøgelser, ville kunne blive givet eventuelle yderligere beføjelser overfor de 10-17årige med henblik på at opnå lovens formål; herunder kunne kompetencen til at indbringe visse sager for de eksisterende Børn og Ungeudvalg om nødvendigt blive tillagt retten og politiet.

Det er Dommerforeningens opfattelse, at oprettes der et Ungdomskriminalitetsnævn som foreslået, er det af afgørende betydning, at reglerne om nævnets virke udformes, så de 10-17årige og deres forældre ikke får en ringere retsstilling, end de har i dag, når sager behandles i Børn og Ungeudvalgene, hvor dommere også medvirker blandt andet som mødeleder.

Dommerforeningen skal i den forbindelse pege på, at Ungdomskriminalitetsnævnet i alle de tilfælde, hvor nævnet efter forslaget til lovudkast skal træffe afgørelser, der i dag træffes af Børn og Ungeudvalgene, bør sammensættes således, at der – som i Børn og Ungeudvalgene – deltager 2 børnesagkyndige med stemmeret, at sådanne afgørelser også i nævnet vil kræve et kvalificeret flertal for vedtagelse, og at dommeren ikke kan blive nedstemt i nævnet, uden at det fremgår af protokollen, at dommeren har afgivet dissens.

Dommerforeningen skal også pege på, at alle forældre og 12-17årige børn og unge, der møder i Børn og Ungeudvalgene i dag, får tilbud om gratis advokatbistand, og at en sådan bistand efter foreningens opfattelse som udgangspunkt burde tilbydes i alle sager, som nævnene skal behandle, således at dommeren ikke skal optræde i en dobbeltrolle som både vejleder og beslutningstager. I al fald bør dommeren som et absolut minimum tillægges kompetence til at beskikke gratis advokat i de tilfælde, hvor dommeren skønner, at det er nødvendigt. Dommerforeningen har som argument mod en sådan ordning hørt, at man frygter, at en ordning med gratis advokatbistand inden for dette område skal brede sig til andre områder inden for socialretten. Det burde vel være et rent lovteknisk spørgsmål at undgå dette og er vel ikke et argument for at hindre, at særligt udsatte unge og deres familier i tilfælde, hvor en dommer skønner det nødvendigt, får advokatbistand.

Uanset at tanken med Ungdomskriminalitetsnævnet er angivet til at være en social indsats med et kriminalitetsforebyggende sigte, er det foreningens opfattelse, at den 10-17årige, der skal have sin sag behandlet i et nævn, der hedder Ungdomskriminalitetsnævnet, næppe kan opfatte nævnets beslutninger på anden måde end som en sanktion som følge af kriminalitet. Der oprettes samtidig en ”Ungdomskriminalitetsforsorg”, og flere af de reaktioner, nævnet kan fremkomme med, kunne være vilkår i en betinget dom.

I den forbindelse må Dommerforeningen pege på, at retssikkerheden for de 10-14årige er betydeligt indskrænket, da disse børn skal henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet af politiet, blot de er mistænkt, hvilket er den laveste grad af formodet skyld, der kan opereres med. Foreningen skal derfor foreslå, at de 10-14årige ikke skal henvises af politiet til nævnet, medmindre der foreligger en særlig bestyrket mistanke mod dem. De 10-14åriges retssikkerhed vil derved blive styrket i nogen grad, om end de fortsat vil have en mindre grad af retssikkerhed end de 15-17årige, der skal være dømt ved endelig dom, og som henvises til nævnet efter beslutning truffet af retten. Som det mindre burde nævnet i det mindste have mulighed for at afvise en sag eller sende den retur til politiet, hvis nævnet ikke finder, at den er tilstrækkelig oplyst.

Dommerforeningen skal desuden bemærke, at det er væsentligt, at der er tilvejebragt ordentlige, grundige og nødvendige undersøgelser, der kan danne grundlag for nævnets beslutninger. I den forbindelse må foreningen pege på, at det materiale, der i dag forelægges for Børn og Ungeudvalg, typisk er samlet sammen over en vis tid og har været undergivet en grundig behandling i kommunen, som har udarbejdet en børnefaglig undersøgelse, der afdækker en række forhold omkring barnet. En børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50, har kommunen 4 måneder til at udarbejde, mens en ungefaglig undersøgelse efter forslaget som udgangspunkt skal udarbejdes på 3 uger. Det giver en væsentlig risiko for, at sagerne ikke er ordentligt oplyst, når de forelægges nævnet, hvilket kan betyde udsættelser og flere behandlinger af samme sag.

Med hensyn til klageadgang bemærker Dommerforeningen, at det efter lovudkastet alene er visse af nævnets afgørelser, der kan påklages til Ankestyrelsen, mens nævnets øvrige afgørelser skal indbringes direkte for domstolene efter grundlovens § 63. Det er efter foreningens opfattelse uhensigtsmæssigt, da grundlovens § 63 alene giver retten mulighed for at foretage en legalitetsprøvelse, og det er derfor foreningens opfattelse, at alle nævnets beslutninger burde kunne påklages administrativt.

Efter lovudkastet oprettes ungdomskriminalitetsnævnet i hver politikreds. Bortset fra en politikreds er der to eller flere retskredse pr. politikreds. Dommerforeningen skal henstille, at man af hensyn til retternes planlægning og allokeringen af ressourcerne indstiller en dommer pr. retskreds til de fremtidige nævn.

Efter udkastet skal der kunne stilles med en dommer i hver politikreds hver 14. dag. Denne dommer kan ikke umiddelbart benyttes til andre opgaver den dag, og der vil derfor ikke kunne berammes sager i den pågældendes kalender, hvortil kommer en rimelig forberedelsestid. Samlet ses der derfor at ville blive behov for, at skal skaffes ressourcer svarende til mere end 300 retsdage om året. Uden samtidig tilførsel af yderligere dommerressourcer til domstolene er det derfor uundgåeligt, at andre sager vil skulle vente længere tid på at blive behandlet. Dette vil også være konsekvensen, hvis der, som foreslået, skal etableres en fast-track ordning for straffesagerne mod 15-17årige.

Lovudkastet giver i øvrigt anledning til en række andre tvivlsspørgsmål og uhensigtsmæssigheder, hvoraf Dommerforeningen kan nævne blandt andet Koordinationsudvalgets rolle, det ikke åbenlyse valg af en landsdommer som formand, uklarhed om beskikkelse/udpegning af formand/dommere i lovudkastets § 4, uhensigtsmæssigheden af afhentning af 10-17årige af politiet, forholdet til konventioner, Danmark har tiltrådt mht. 10-12åriges "arbejde" med at genoprette forrettet skade, uhensigtsmæssigheden af at den 10årige kan medbringe sin 16årige storebror som bisidder, den vanskeligt praktiserbare udelukkelse af bisidder i lovudkastets § 45, stk. 2, hele ungekriminalforsorgsdelen og håndteringen af indberetninger fra disse og kompetencesnitfladerne i forhold til Børn og Ungeudvalg. Mange af disse spørgsmål ville efter Dommerforeningens opfattelse kunne være opdaget og håndteret, hvis lovudkastet havde undergået en grundig behandling i et lovforberedende udvalg.

Med venlig hilsen

Mikael Sjöberg